AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING DAILY NEWSPAPER

NO. 220 — CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, SEPTEMBER 19TH, 1932 — LETO XXXIV—VOL. XXXIV.

Farmarji so podvojili nemire v stavki. Najbrž pošlje vlada vojaštvo

Sioux City, Iowa, 17. septembra. Ker so bili deputy šerifi ponovno napadeni od štrajkujočih farmarjev, zlasti v Woodbury okraju, je šerif ponovno naprosil governerja Dan Turnerja, da pošlje milico v ogrožene okraje. Poročila iz glavnega mesta Des Moines naznanjajo, da governer ne bi nič kaj rad rabil vojaštvo v farmarskem okraju, toda odločil se je, da naredi konec nemirom na ta ali oni način. Šerif Davenport je brzojavil governerju sledeče: "Položaj v našem okraju je tak, da ga ne morem več kontrolirati. Prosim torej za takojšno pomoč. Prosim vas, da odprete naše javne ceste, da se trgovina in promet lahko neovirano vršita naprej." Prošnjo šerifa je podprl tudi državni pravdnik. Governer je pa izjavil, da ima v mislih načrt, glasom katerega se bo štrajk farmarjev dal zlepa potolažiti, ne da bi bilo potrebno poslati vojake nad farmarje. Sinoči je bilo 60 deputy šerifov poslanih na pot blizu Correctionville, češ, da prosijo tam vozniki trukov za pomoč. Deputiji so odpotovali na lice mesta, toda so bili na cesti napadeni po kakih 500 farmarjih, ki so metali kamenje in opeke na šerifove pomočnike in jih je bilo več ranjenih.

Novice iz Girarda

Sporočam vam žalostno novico: Vile rojenice so se oglasile v družini Joe Cekuta ml. Pustile so pri družini mrtvega novorojenca. Oče in mati sta se zelo veselila tega dogodka, kakor tudi vsa družina našega councilmana Mr. Joe Cekuta, ki bi s tem postal stari oče. A usoda je hotela drugače, in tako danes vsi žalujejo. Prizadeti družini iskreno sožalje! — Gospodinjski klub priredi svoj prvi piknik v soboto, 24. septembra, zvečer, v "Slovenski Bistrici." Pridite pogledat, kaj vse bodo pripravile vrle gospodinje! — J. Dolčič.

"Mučeniška smrt sv. Neže"

Igralce in igralke te igre se obvešča: prihodnja vaja za igro se vrši v sredo, 21. sept. ob 7:30 v S. N. Domu, in to namesto v torek, 20. sept. kot je bilo prej sporočeno. Storilo se je to na ljubo "Ameriški Domovini," ki se trudi za dobro stvar. Prosim torej, da to upoštevajo igralci drame "Mučeniška smrt sv. Neže" in sicer: v torek, 20. sept. se vrši vaja za 1. in 4. dejanje, privatno, kar smo morali narediti radi spremembe, v sredo 21. sept. pa je vaja v SND, ob 7:30 zvečer. — Igrovodja.

Zadušnica

V torek, 20. septembra, se bo brala v cerkvi sv. Vida sv. maša zadušnica ob 7. uri zjutraj za pokojnim John Budič ob priliki prve obletnice njegove smrti. Sorodniki in prijatelji so prijazno vabljeni.

Christos obsojen

Peter Christos, 51 let star, ki je ustrelil svojo 21 letno staro ljubico, Margareto Rursko v svojem stanovanju na 507 Woodland Ave. dne 4. julija, je bil v soboto obsojen v dosmrtni zapor.

Neplačani računi

Mestna vlada pravi, da ima 52,000 odjemalcev vode neplačane račune. V 1,700 slučajih se je voda zaprla, toda v 1,500 teh slučajih je bil potem račun poravnan in se voda zopet oddaja.

Hoover bo moral na agitacijsko pot, ker sicer se boji velikega poraza

Washington, 17. septembra. Predsednik Hoover se je odločil, da mora osebno na volivno agitacijo, ker sicer zgubi gotovo pri volitvah. Ko je dobil v roke govor, ki ga je imel demokratski kandidat Roosevelt v Kansasu za zapadne farmarje, je Hoover odločil se, da mora sam na pot. Hoover je mnenja, da Rooseveltov govor farmarjem v Kansasu ne "drži dobro," in nihče drugi izmed republikancev mu ne more točno odgovoriti kot sam Hoover. Dočim prvotno Hoover sploh ni nameraval iti na pot, pač pa je mislil, da bo imel tri govore po radio, da razvije svoje ideje za prihodnja štiri leta, v slučaju, da je izvoljen, pa ga je sedaj demokratski kandidat Roosevelt prisilil tako daleč, da namerava iti na pot in imeti po deželi pet večjih govorov. Zlasti pa skrbi Hooverja izid volitev v državi Maine, kjer so republikanci prvič v dvajsetih letih popolnoma pogoreli.

Novi državljani

Pri zaslišanju na zvezni sodniji za ameriško državljanstvo pretekli petek so dobili sledeči naši ljudje državljansko pravico: Jos. Zitnik, Julijana Urankar, Mary Struna, Katie Pavšek, Štefan Prah, Frank Burgar, Ivan Repar, Frank Tratnik, Mary Burgar, Frank Obreza, Frances Zakrajšek in Fannie Trejar, skupaj 12 novih državljanov. Zadnjič izkazanih 106, danes 12, skupaj 118 novih ameriških državljanov letos. Prihodnje zaslišanje se vrši 30. septembra na zvezni sodniji.

Naši novi naročniki

Pretekle dni so se sledeči Slovenci naročili na dnevnik "Ameriška Domovina": John Kramer, Frank Pintar, Mike Hanko, vsi v Clevelandu. Josip Zupec, Barberton, Ohio, Mrs. Frances Unetich, Salem, Ohio, Mrs. Ana Križanic, Cicero, Ill. Nadalje sledeči v Geneva, Ohio: Anton Košiček, Jos. Berkopec, Ana Virant, John Galič, Louis Koschar. V No. Madison, O..: Martin Poljanec, Chas. Petiani. V Perry, Ohio: Anton Mah. Vsem cenjenim novim naročnikom prav iskrena hvala in upamo, da jim bo dnevnik ugajal.

Radi nog — razporoka

Mrs. Ilonka Fabian je povedala na sodniji, da je morala na farmi svojega moža v Lorain county tako delati, da so ji odpovedale moči v nogah in skoro ne more več hoditi. In pravi tudi, da njen mož, Joseph Fabian, 8637 Buckeye Road, jo je večkrat zasramoval vpričo drugih. Zato pa želi razporoko. In dobila jo je!

Tretji agent

Že zadnji teden smo poročali, da sta morala resignirati dva zvezna prohibicijska agenta v Clevelandu. Tema je sledil sedaj še tretji, neki Thompson, ki je bil suspendiran radi nepravilnosti.

Zamenjana farma

Mr. Jim Pevec iz Euclida je prevzel farmo od poznanega Jos. Modica v Geneva, Ohio. Priporoča se za nakup grozdja, ki je tam prav lepo.

Uradni obisk

Po uradnih opravkih se je mudil včeraj v Clevelandu Mr. Anton Zbašnik, glavni tajnik Jugoslovanske Katoliške Jednote.

Kako se igra za vaše dolarje!

Tisoči in tisoči dolarjev so pripravljeni za roparje

Kruto in skoro zločinsko je poročanje v gotovih časopisih, ko se poroča z nekako naslado, da je ta ali ona banka zaprla vrata. Resnica je, da je zaprlo v Ameriki tekom zadnjih treh let nekako 8,000 bank svoja vrata, resnica pa je tudi, da so bile to po ogromni večini male banke v malih podeželskih mestih, ki so bile produkt "prosperitete," ko je vsak politikar ali vaški očanec, ki je imel par tisoč pod palcem, šel in ustanovil "svojo banko." Zdravega pri tem ni bilo nič, pa je moralo priti do poloma.

Res je pa tudi, da je zaprlo večje število starejših bank z večjim premoženjem. Prisiljeni so bili zapreti radi depresije ali pa radi kriminalnega poslovanja direktorjev. Resnica je pa tudi, da je večina teh bank zopet odprta za poslovanje na zdravi podlagi in od januarja meseca pa do 1. septembra je odprlo nad 1,500 bank po Zedinjenih državah svoje prostore in vloge, potem ko so se razmere sanirale na podlagi državnih ali zveznih zakonov.

Če poštena banka zapre vrata, se nikomur ni treba bati. V 90 slučajih izmed 100 dobijo vložniki svoj denar pošteno izplačan. Saj pride vsak posamezni trgovec, vsak posamezen delavec v času depresije v zadrego glede plačil. Kako ne bi prišel denarni zavod, ki je posojeval na dobro vero, ime in lastnino denar, pa naenkrat vidi pred seboj skoro vse svoje vložnike, katere je pritisnila depresija, da zahtevajo denar, da se preživijo! A denar ni zgubljen, če banka zapre vrata, razven v slučaju, kjer so bančni uradniki kriminalno poslovali, pa tudi tu dobijo vložniki končno, ko se razmere uredijo, večino svojega denarja.

Kriminalna pisava gotovih listov in nekako škodoželjno pisanje o zatvoritvi bank je imelo po deželi med ljudmi, ki so lahke vere in ne mislijo daleč, da so denar pobirali iz bank in ga hranili doma. Stotine in stotine milijonov dolarjev je bilo na ta način odtegnjenih javnemu prometu in kreditu, in ni čuda, da je depresija vedno bolj pritiskala. Da je pa bil denar potegnjen iz bank in spravljen na domu, so pa v prvi vrsti vedeli banditi in kriminalci, ki v teh časih ljudskega nezaupanja in nevednosti žanjejo bogato žetev.

Ne bomo opisovali vlomov v privatna stanovanja od strani banditov, ki slutijo denar pri posameznikih, naj opomnimo naše ljudi le na številne slučaje ropa in vloma pri naših lastnih rojakih v Clevelandu tekom zadnjih osem mesecev. Skoro $50,000 je bilo odnešenega našim ljudem iz privatnih stanovanj v par mesecih, da ne omenimo še posebej drznega vloma pri prekmurskem Slovencu Bakerju na 1145 Hamilton Ave., ko sta pretekli petek dva roparja odnesla $8,000 družini, ki je 23 let stradala, da si je prihranila denar. Mož in žena sta imela denar v banki, pa sta ga vzela ven, ko jima je črna duša svetovala, da "banka ni varna." Sedaj je njun denar "varen" pri roparjih.

"Ameriška Domovina" kot lojalna svetovalka naroda, kateremu služi že 35 let, je neprestano opozarjala naše ljudi in brate Hrvate, naj imajo svoje prihranke tam, kamor spadajo — v slovenski banki, The North American Trust Co. Iz številnih ropov in vlomov v naselbini tekom zadnjega pol leta je videti, da imajo stoteri naši rojaki stotisoče dolarjev na svojih domovih, kjer so izpostavljeni vsak čas ropu, vlomu, ognju, tatvini in drugim nevarnostim, dočim imamo v svoji sredini močno, zanesljivo, pošteno in od države priznano banko — The North American Trust Bank, ki v vseh teh časih depresije in pomanjkanja vedno točno izplačuje vse svoje obveznosti, a pričakuje pa tudi, da uživa pri ljudeh polno zaupanje.

Naša narodna dolžnost je, da ponovno in ponovno opozarjamo vse naše ljudi in brate Hrvate na naš najmočnejši denarni zavod v Ameriki, na North American Trust Bank, kjer je mesto ne samo za vse Slovence v Clevelandu in v državi Ohio, pač pa tudi za vse ameriške Slovence, da imajo shranjen svoj denar. Prostor za vaš trdo prisluženi denar niso cunje in žaklji, niso podnice, postelje, špampeti, podstrešje ali garaže, pač pa najmočnejša slovenska banka, kjer dobite vedno in točno svoj denar, ako ga shranite, in pri tem ne riskirate, da vam roparji ob vsaki priliki odnesejo vse prihranke vašega trudapolnega življenja in trplenja.

V kratkem bodo prišli boljši in drugi časi, in slovenska banka, The North American Trust Bank bo vaša prva pomoč, da pridete naprej. Zaupajte ji sedaj, in prepričani smo, da nam boste hvaležni za nesvet. Ameriška vlada, državna vlada, okrajna in mestna vlada se poslužujejo naše solidne North American Trust Bank, in mi, kot narod, bi morali biti prvi, ki podpiramo to naše največje, najmočnejše finančno podjetje v Ameriki!

Bivši policist

Frank Ward, bivši policist, ki je bil radi pijanosti odpuščen iz službe, je bil aretiran, ko je prihajal iz neke grocerije, kamor je vlomil. Nosil je s seboj polno naročje ukradenega blaga.

* Župan Walker je na parniku, ki ga pelje proti Italiji, močno zbolel.

Jetika bo v letu 1937 skoro iztrebljena, trdijo znani zdravniki

Dr. Gerald B. Webb, narodno znan zdravnik-špecialist za bolezni na pljučah, se je izjavil, da v letu 1937 bolezen jetika ne bo nudila nobenega problema več, in bo skoro iztrebljena. To se je zlasti dognalo tekom triletne depresije, ko umira čimdalje manj ljudi od jetike. Dr. Webb je govoril pred medicinsko akademijo v navzočnosti slavnih ameriških zdravnikov v Clevelandu. Dr. Webb je mnenja, da jetika v Ameriki popolnoma izumira. Od časa do časa je jetika že v drugih deželah začasno izumrla. Niti v Egiptu niti v Palestini niso v starih časih poznali jetike, toda danes jo imajo v obilici v Palestini. Edino gotovo zdravilo danes za jetiko je popolen počitek, ki vzame od dveh do štiri leta. Večina zdravnikov ne priporoča dovolj počitka jetičnim bolnikom.

Lepa zmaga

Orli so porazili včeraj popoldne v Gordon parku "Pioneers" od H. B. Zajednice. Rezultat je bil: 4:1. Zmagoviti "Orli" morajo dobiti še eno igro, predno bodo proglašeni prvakom Meddruštvene Zveze (Interlodge League). Ako pa Orli zgubijo prihodnjo nedeljo, tedaj se vrši tretja in odločilna igra. Ignatius Jeraj, "lučar" (pitcher) pri Orlovem klubu, se je odlikoval včeraj v tekmi, kot tudi Joseph Kostanjšek in Nick Habian. Za Pioneer-je so bili pa odličnjaki Bajac in Jurković. Nad tri tisoč ljudi našega naroda je bilo navzočih, ko se je vršila tekmovalna igra. Prihodnja tekma se vrši zopet v Gordon parku v nedeljo točno ob pol dveh popoldne, in ne ob pol treh, kot zadnja igra. Ko bodo Orli in Pionirji, ki so v razredu "A" skončali, nastopijo za njimi Spartans od SSPZ in Eastern Stars od S. D. Z. Ti klubi so v razredu "B" in zmagovalci te tekme nastopijo kasneje v tekmi s "Holy Name" za prvenstvo.

Da bi ga strela . . .

John Horvath, 36 let star, stanujoč na 4520 Finn Ave., je srečal dva tujca na Euclid Ave. in E. 9th St. Eden izmed tujcev je povedal, da ga popelje s seboj v Evropo na potovanje. In dobrodušni tujec je imel $30,000 ter je naprosil Horvatha, da "drži denar," toda za garancijo mora pokazati nekaj svojega denarja. Horvath je potegnil $700 iz banke in izročil denar tujcu, nakar je drugi tujec rekel, da ga boli glava, in Horvath je šel v bližnjo lekarno po "pulferce." In ko je prišel nazaj, je Horvath še imel v rokah $30,000 v — časopisnem papirju, tujca sta pa zginila. In sedaj Horvatha boli glava, pa nima "pulfercev."

Tekma balincarjev

Pri balincarski tekmi, ki se je vršila včeraj pri Slovenskem Delavskem Domu so dobili nagrade sledeči: Prvo nagrado, R. Tomšič, F. Barbiš in A. Aučin. Drugo nagrado: L. Požar, H. Križnik in K. Krpan. Nagrade za tekmo je daroval Mr. Josip Žele, za kar se mu odbor in balincarji lepo zahvaljujejo.

Draga preiskava

$37,000 je že plačala okrajena blagajnika, iz katerega so ukradli $500,000. In preiskava še ni gotova.

Radi starega kruha je prekmurski Slovenec streljal policiste in sebe

V soboto večer je bil ustreljen 61 let stari prekmurski Slovenec George Kuhar, katerega so ubili policisti v kokošnici v ozadju njegovega stanovanja na 3241 E. 44th Place. Dvajset minut ga je obleglo pet policijskih čet, in tekom obleganja je bil ranjen en policijski saržent, en policist in dva civilista. Kot pripovedujejo detektivi se je Kuharju omračil um radi alkohola in družinskih razmer. Rojak Kuhar je po poročavi pravi velikan. "Vse vas bom ubil!" je kričal Kuhar v soboto popoldne ob treh na svojem domu, ko je obtožil svojo ženo, češ, da drži s svojim sinom, ki je dobil na mizo svež kruh, dočim je dobil George par dni star kruh na mizo. Kot pripovedujejo sosedje so se v hiši Kuharja pogosto prepirali, zlasti kadar je prišel Kuhar pijan domov, ali pa se je opijanil na domu. Ko je Kuhar v soboto večer ležal mrtev v garaži, potem ko ga je policist petkrat ustrelil, so prišli sosedje in pljuvali na njegovo truplo. "Vse leto nam ni dal miru, neprestan krik in vrišč je odmeval iz njegove hiše," so hiteli zatrjevati. V soboto se je začel prepir ob 1. uri popoldne, ko je prišel Kuhar popolnoma pijan domov, kot je povedala Mrs. Kuhar. Obenem je prišel tedaj domov tudi 20 letni sin Štefan. Ko je Štefan videl star kruh na mizi, je šel v grocerijo po svež kruh. Imel je pet centov, vse svoje premoženje. Ko je oče videl sina, da ima svež kruh, je začel godrnjati, češ, zakaj bi sin jedel svež kruh, on pa starega. Žena mu je povedala, da je fant kupil kruh za svoj denar, toda Kuhar je rekel: "Vseeno, zakaj bi jaz jedel star kruh, sin pa svež kruh. Slabe zobe imam in ne morem jesti kruh, ki je trd kot kamen. Nastal je prepir, tekom katerega je Kuhar udaril svojega sina Štefana in tudi 15 letnega sina Georga. Mati je bežala iz hiše in poklicala sosede na pomoč, ki so šli in poklicali policijo. Kuhar pa se je medtem utaboril v garaži, ko je dobil puško. Dvanajst policistov je prišlo na lice mesta. Saržent Paleček je naročil policistu Jeriču, da gre po bombe. Medtem je pa Kuhar streljal iz garaže, in pozneje iz kokošnice in obstrelil nevarno tri policiste, Palečeka, Mokranskija in Štefanika. Pozneje ga je pa pogodil s strelom neki policist, in Kuhar se je zvrnil mrtev na tla. Tisoče sosedov je zrlo na divjo borbo med policisti in ponorelim možem.

Vaje za "Domna"

Vaje ta teden, ki je zadnji pred predstavo, se bodo vršile po sledečem redu: nocoj, v pondeljek, 19. sept. vaje za tretje in peto dejanje. V torek, 20. sept. pa bo glavna skušnja za celo igro od prvega do zadnjega dejanja. Ker bo to naša edina celotna skušnja, se nujno prosijo vsaj vsi igralci in tudi pevci in pevke, da gotovo pridejo. Začeli bomo že ob 7. uri. Pomnite, da je navzočnost vsakega igralca pri tej skušnji neobhodno potrebna. — Režišer.

Volivno glasovanje

Poskusno glasovanje glede moči, ki jo ima Roosevelt v državi Ohio in glede prohibicije, je dosedaj prineslo na dan sledeči rezultat: za Roosevelta je bilo oddanih 15,495 glasov, za Hooverja 5,895. Za prohibicijo 3,087, proti prohibiciji pa 20,107.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENNIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado na leto $5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto $7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta $3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta $3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto $5.50; pol leta $3.00; četrt leta $1.75
Za Evropo celo leto $7.00, pol leta $3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljatve naslovite: Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEnderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. FIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 220, Mon., Sept. 19th, 1932

Videli so, pa niso povedali

"Resnica je tudi, da če človek misli, da bo s prvo lažjo kaj pridobil, pa bo pozneje, ko misli govoriti resnico, toliko več zgubil.

"Poglejmo, kaj se je zgodilo. Predsednik Hoover je meseca marca, 1930, javno povedal v posebni poslanici ameriškemu narodu, da stoji prosperiteta takoj za vogalom, in da je sigurno, da ne bo trajalo trideset dni, pa se bodo vrnile zopet normalne razmere v Zedinjene države.

"Časopisje je citiralo te predsednikove besede, in visoko ter odgovorno stališče, ki ga zavzema Hoover kot predsednik Zedinjenih držav, je gotovo vplivalo na ameriški narod tako, da mu je marsikdo verjel, da, skoro vsi smo mu verjeli, kajti če predsednik nekaj tako važnega trdi, mora biti že dobro in resnično.

"Ameriški narod pa je ponovno nasedel Hooverju. Pozabil je najbrž, da je Herbert Hoover v letu 1928 tudi povedal, da če bo on predsednik, bo imel vsakdo dva avtomobila in pečeno kokoš vsak dan na mizi.

"Ameriški narod je to verjel, pa je izvolil Hooverja. Danes imamo sicer kokoš, toda ne na mizi, pač pa crknjeno, ker nima živeža, imamo avtomobil, ki se pa ne premakne iz garaže, ker ni gasolina.

"Meseca marca, 1930, je Hoover ponovno trdil, da je prosperiteta okoli vogala, in v 30 dneh bo vse dobro. Trideset dni je prešlo, v aprilu je bilo še hujše, in meseca maja je predsednik Hoover zopet stopil pred ameriško javnost in ponovno poslal med ameriški narod vest: "najhujše je minilo!"

"Toda dan za dnevom je bilo slabše. Narod je še molčal, čakal in čakal. Imel je še zaupanje v svojega predsednika. Prišel je mesec december, leta 1930, in Hoover je ponovno poslal mirovno poslanico narodu: "srečno smo prestali najhujše, in na spomlad leta 1931, bo zopet vse normalno."

Toda ko obljubljene prosperitete le ni bilo na spregled, je Hover začel drugače govoriti. Za trideset dni se plačuje najemnina stanovanj, in v 30. dnevih se mora ista ponoviti. Besede pa se ne morejo ponavljati, ker tok časa dokaže, da se gotova prerokovanja ne uresničijo. Hoover je moral, prisiljen od dogodkov časa, začeti peti drugo pesem. Narodna pesem je lahko stara, pa je vedno nova, privatna pesem pa se hitro preživi, in se je tudi.

Proti koncu leta 1931 je Hoover končno priznal, da imamo depresijo v Zedinjenih državah. Rekel je javno, da je potrebna pomoč, dočim je prej dve leti trdovratno tajil, da bi bilo kaj narobe v Zedinjenih državah.

"Vsa ta stvar bi se lahko že mnogo prej razglasila javnosti, kajti Hoover je dobro vedel, kaj pride, in bi se lahko pripravil, da bi s svojo "inženirsko sposobnostjo" in s svojo "človekoljubno ljubeznivostjo" preprečil neizmerno gorje. Narod ne more vedeti ob vsakem času, kaj se godi za kulisami, a zato je dolžnost predstavnikov naroda, da slednjemu ob vsaki priliki natočijo čiste resnice..

Danes vidimo, da časopisje vsako vest, ko se naznanja, da je par sto delavcev dobilo kje delo, razbobna v svet, kot da je kriza prestana in se dobri časi vračajo. Mi imamo v mislih ameriško angleško časopisje. Seveda je tudi naše časopisje primorano poročati o enakih zadevah, toda ne s komentarjem, da je raditega svet odrešen. Za vsakih 1000 najetih delavcev danes se nadaljnim 2000 znižajo plače ali pa skrajšajo delovne ure, zmanjša zaslužek.

Kriminalni visoki tarif, katerega je republikanska stranka tako visoko dvigala v nebesa, rekoč, da bo držal visoke plače ameriških delavcev, je povzročil, da so iste plače danes, pri visokem tarifu tam, kjer so bile pred 30. leti — 25 centov na uro.

Težko stališče bo imel Hoover letos, težko iz vzroka, ker ni ob pravem času povedal resnice, ker je grešil v tem, ko je mislil, da se da ameriški narod dosledno vleči za nos.

D O P I S I

NAŠI ROJAKI V OKOLICI GENEVE IN MADISON, O.

Malo kje se dobi človeka, katerega bi narava tako izborno izbrala, da ji služi in jo izkorišča, kakor je to storila v rojaku Louis Koscharju. Stasit dečko, fizično zdrav kot riba, vzorno in posnemanja vredno gospodari z najmodernejšo mašinerijo na svoji ogromni farmi. Če je kdo zadel svoj pravi poklic, ga je gotovo ta rojak, ki ljubi naravo in narava njega iz vsega srca. Kakor se vidi na njegovi farmi, je podjarmil zemljo, da mu vsega da, kar od nje zahteva. Težko je najti ali našteti sadež ali poljske rastline, da ne bi imela svoj prostor v raščí na njegovi kmetiji. Ponosen je kljub veliki krizi in težkemu položaju, katerega preživljajo farmarji na svoje posestvo. Nizko doneča beseda, mu je preudarna in vredna pametnega in vzornega gospodarja. Za močnimi prsi se skriva dobro in mehko srce, katero v tihoti joče, če vidi rojaka v sili in potrebi. Njegovo hotenje je le napredek in modernizacija v kultivanju zemlje. Rojak verjame le pridnim rokam in praksi, katero se dobi potom izkušnje s prikladnimi stroji in pripomočki.

Dobro srce se skriva v dobrohoteči osebi našega vrlega rojaka Vincent Strnada. Ob cesti ležeča farma je zasajena z 14 akri vinske trte. Po nekaterih krajih se perje izgublja pred grozdjem, tako so obložene late. Čudežno lepo je gledati ta sad, kako se vabljivo pripogiba in vabi k sebi. Stopila sva preko vinograda na drugi konec, toda težko je reči, kje naj bi bila vinska trta bolj obložena. Zdi se mi, da je narava rojaka letos dvojno obdarila in poleg obilnega sadu tudi z lepimi debelimi jagodami in velikimi grozdi. Stopila sva preko dvorišča v hlev in v njem sta stala lepa, močna, živa kot iskra prama, katera bi pretegnila tudi hišo, če bi jih pripel in jima velel naj potegneta. Nasproti hiše preko ceste ima senik, za njim pa hlev, v katerem se valjeta dva prašiča, katera tehtata preko 400 funtov vsak. Prihodnji teden se pričakuje veselega dogodka, da mu bo svinja vrgla mladiče. V hlevi ima tudi več ducatov domačih zajcev in poleg njih pa tudi štiri mlade dihurje, katere je meni predstavil kot kune. (Ne boš Vincenc, nos pove!) Rojak poseduje 74 akrov zemlje v najlepši ravnini in legi ob dobri cesti. Pred meseci se je ponesrečil pri padcu na dvorišču, toda zdravje se mu polagoma vrača in upati je, da spomladi bo lahko prijel za vsako težko delo. Rojaku je bilo najtežje, ker me ni mogel postreči z dobro kapljico radi moje zdravstvene abstinence. Huda je vzdržnost ob toliki gostoljubnosti, toda zdravje je predpogoj življenja. Vidi se, da na kmetiji vlada vzoren red in najboljše gospodarstvo.

Ob cesti naprej sem stopil k rojaku John Lapuhu, kateri je našim rojakom poznan birivec iz St. Clairja. Dobil sem ga pri mizarskem delu, ko je skrbno pokladal pod v hlevu. Povabljen, da si ogledam farmo, sva stopila v vinograd, kateri letos izborno kaže. Vinska trta se razprostira čez 8 akrov zemlje, ki je skrbno očiščena, da lepše zori. Na desni strani ima rojak 6 akrov velik sadovnjak, kateri je poln okusnega sadja. Lepo rdečkasta jabolka se smehljajo iz polnih vej, katere komaj držijo obilen sad. John mi je povedal, da jih lahko vsakdo dobi po lastni izberi, tudi če si jih hoče sam natrgati po 20 centov košaro, bušelj 40 centov. Zelnate glave so prava prikazen na njivi in tudi nekaj kumarc ima za oddati, kdor jih želi konservirati. Mladi teliček v štali pohlevno kliče mater, katera se pase na travniku za hlevom. John ga je že pri rojstvu obsodil, da bo postal v par tednih žrtev lačnih želodcev in v veselje veseli družbi ob zalivanju pristnega ohajčana. Tudi pred hišo mu rastejo češplje, katere so mu letos dobro obrodile, toda iste so bile že prodane in so čakale gospodarja, da jih otrese. Pri Lapuhu je najti ob nedeljah mnogo rojakov iz Clevelanda in pozno do mraka se razlega po njegovi farmi prijetno in razigrano petje. John je dobra in iskrena duša, katera kaj rada z veseljem postreže. Prirojena vljudnost in na ustih izražena dobra volja ga dela prikupljivega in za družbo zaželjenega rojaka.

Uradni posli so našega urednika poklicali v Cleveland in jaz sem brez cilja in poznanstva taval po slepi sreči po farmah, iskajoč naše fante, toda težko jih je najti, če človeku niso pota znana. Prijazno je bilo z našim urednikom rojake obiskovati, ker mu je poznana skoro vsaka steza po tej veliki širini in dolžini slovenske naselbine. Kamor sva prišla so ga poznali in od daleč ga pozdravljali, Lojze, kam se ti mudi, Lojze, kaj bi rad, Lojze, kdaj boš zopet prišel, itd., so letela vprašanja na urednika. Skoro v vsaki hiši smo se pomenili o Jakatu in povsod so nam izročali pozdrave zanj. Ko smo mi o njem govorili, je on delal za dva in menda v srcu preklinjal clevelandske postopače na farmah. Stari so nam naročali naj drugič pripeljemo Jakata seboj in mlajši, ki so pa tukaj rojeni, so nam pa rekli naj ga celo prinesemo.

V glavnem končujem moje vtise iz farm, ker kolikor sem se z rojaki spoznal, jim moram priznati vso naklonjenost in dobrovoljo ob vršitvi moje službe. Vsem za vse, iskrena hvala in veselo nasvidenje.

Joško Penko,
zastopnik "Ameriške Domovine"

EUCLID RIFLE and HUNTING CLUB.

J. D.

Žene naših jagrov ta teden jamrajo: "Uh, je že spet ta jagrovska sezona odprta! Zdaj ga pa spet ne bom videla drugače kot v nedeljo opoldne pri kosilu!" Ljubljene ženice imajo prav, ker naši fantje so se razlezli po državi Ohio, kot gobe po travniku in zalezujejo veverice. Večini ni ravno toliko do veveric, ampak imajo samo dober izgovor, da lahko gredo od doma in da jih nihče ne preganja, če malo zadremljejo pod kakim hrastom.

Pri naših fantih vlada veliko zanimanje, kako bo izpadla tekma med St. Clair Rifle klubom in jagri iz Barbertona. Saj nismo prav nič škodoželjni, ampak od sile bi se nam dobro zdelo, če bi Barbertončani zmagali. Če bo pisec teh vrstic tisti dan še na svetu, bo lastnoročno ogledoval to tekmo, da bo lahko poročal čisto resnico, da ne bo kake pomote. Morda ne bo ravno iskreno dobrodošel, pa bo že na kak način izvojeval kak prostorček na galeriji.

Streljanje na prostem se skokoma bliža koncu. Kmalu bomo zopet v dvorani. Koncem oktotobra bomo zaprli "šištat," spili, kar bo še zaloge in se preselili v prezimovališče. Dolgčas nam bo po lepih dnevih na Močilnikarjevi farmi. Edini Maren se bo oddahnil, ker mu ne bo treba več pobirati lončenih golobov po streljanju. No, pa bomo z božjo pomočjo že dobili kako delo zanj tudi pozimi, da mu ne bo dolgčas.

Fantje, čisto natihoma vam povem, da se bo eno prihodnjih sred napravilo nekaj na Močilnikarjevi farmi, kar je boljše da ne zamudite. Ne vem sicer ne ure ne dneva, zato pa pridite vsako sredo k vajam, pa boste enkrat gotovo pravo zadeli.

Jaka, ki je dobil od kluba tisto lepo karabinko, je dobil iz Kanade od Jožeta Kluka veselo naznanilo, da se tam okrog potikata dva velika moosa. Jože pazi nanje s skrbnim očesom in jih lepo zavrača, da ostaneta v bližini. Torej ne kaže drugače, da bo treba iti v Kando malo požgečkat tista moosa. Dan odhoda bo objavljen po radio, ker je to važna zadeva.

Na 7. in 14. septembra smo takole streljali:

Zabukovec	14	17
Mandel	17	22
Mlakar	21	21
Bruss	11	—
Dolenc J.	12	17
Petrich	11	—
Jerič	6	—
Lipovec	—	18
Marn	15	14
Rošel	—	14
Prah	—	11
Ogrin	—	23
Šepic	—	15

IZ ZGODOVINE POVODNJI V LOŽKI DOLINI

Veliki, v vseh podrobnostih izdelani načrti za ureditev potokov, potočkov ter jame Golobine, sploh vsega vodovja v naši dolini že leže dalj časa v treh izvodih na županstvu. Vedno bolj postaja pereče vprašanje, kako naj bi se omejile, če ne povsem odpravile, vsakoletne pomladanske in jesenske povodnji, ki povzročajo zlasti vasem Pudob, Nadlesk, Dane, Podcerkev in deloma tudi drugim lepim naseljem, velikansko škodo, kajti v jeseni jim voda uničuje skromne s težavo pridelane poljske pridelke, spomladi pa jim odplavlja rodovitno zemljo. Na županstvu bi se morali bolj zganiti, da bi to vprašanje spravili v pravi tir. Najprej bi bilo pač potrebno, da bi se županstvo obrnilo na okrajno načelstvo v Logatcu ter tam zaprosilo za uvedbo vodopravnega postopanja. Po načrtih bi znašali vsi regulacijski stroški okoli 950,000 Din. V prvi vrsti bi bilo potrebno, da bi se uredila jama Golobina, ki pri Danah požira vse vode doline in jih odpravlja dalje pod zemljo v Cerkniško jezero.

Res je, da so na potu in ovirajo uresničenje načrtov mnoge finančne in druge težave. Kriza pač tu posega globoko v gospodarsko življenje našega kmeta, ki se mora v današnjih dneh boriti za kilo soli in dostikrat se mora zadovoljiti z najskromnejšo kmečko hrano. Nikjer ni nobenega zaslužka. Odločilni faktorji in možje pa bi se morali pač pobrigati, da bi prišel v dolino, kjer je pred leti cvetela lesna industrija, vsaj kak zaslužek.

Deželni odbor je pred približno 25 leti skušal rešiti hidrotehnični problem Ložke doline na praktični podlagi. Odredil je regulacijo Obrha ob izlivu v Golobino in je znižal za nekaj metrov Golobino, kakor tudi, da se je Golobina, ki je približno dolga 170 metrov, izčistila daleč v notranjost. Posledice so bile takoj vidne. Vode ob nalivih so se hitreje odtekale in niso ljudje trpeli pred velikimi poplavami. Pokazalo pa se je zadnja leta, da se mora Golobina poglobiti še za najmanj dva in pol metra in na mnogih mestih razširiti. To vpoštevajo tudi novi načrti.

Stari ljudje pripovedujejo o silnih povodenjskih katastrofah. Tudi mnogi spisi zgovorno pričajo o tem. Prave dneve strahote so prebivalci vasi Dane, Podcerkev, Kozaršče, Šmarata, Pudob, Viševk in Markovec, kakor tudi Starega trga in Loža doživljali ob povodnjih leta 1851 in 1872. O katastrofalni povodnji leta 1872 je na pr. poročalo okrajno glavarstvo v Logatcu ljubljanski deželni vladi, da stanovanjska in gospodarska poslopja v Nadlesku Podcerkvi, v Danah, Viševku in drugod že izpraznjena in da voda še vedno narašča. Tudi starotrško županstvo je 12. decembra 1872 poročalo glavarstvu, da voda še vedno ob silnih vetrovih narašča, da je Malnerčku razdejala žago, v Podcerkvi pa Blažu Hacetu in Matiji Žnidaršiču odnesla skednje. Prebivalci iz Pudoba in Kozaršč so se morali izseliti.

Še sedaj stari ljudje v Pudobu kažejo, kako visoko je nastopila takrat voda. Grozna leta povodnji so bila še tudi pozneje. Prvo leto po potresu se je velik del doline spremenil v pravcato jezero, ki je segalo od Zimca pri Rozini tja do Kozaršč in višje tja do Markovca. Kdor pozna, kako je zgrajen most pri Pudobu čez Obrh, si potem lahko predstavlja višino vode, ki je na mostu pokrila celo visoke brzojavne drogove.

Silne povodnji v dolini in tudi drugod so naposled zganile dunajsko vlado, da se je začela zanimati za hidrotehnične prilike in probleme doline in Krasa sploh. Deželna vlada in deželni odbor sta zato naprosila civ. inž. dr. Rafaela Vincentinija iz Trsta, da je začel v letih 1872 in 1873 proučevati hidrotehnične razmere doline, Cerkniškega jezera in Planinskega polja. Inž. Vincentini je imel težavno stališče, ker ni imel nikakih podatkov v hidrografičnem pogledu. Povpraševal je izkušene može in izvedel obsežna lastna opazovanja. Za Loško dolino je dognal, da se je ob pomladanskem in jesenskem silnem deževju napolni v 72 urah in da znaša globočina visoke vode do 3.80. Pri poplavah zajemajo vode okoli 690.6 ha rodovitne zemlje. Izračunal je, da vsebuje v jezero spremenjena dolina 26,242,800 kub. metrov (2 milijardi 624 milijonov in 800,000 hl). Za odtok teh ogromnih vodnih mas je potrebno najmanj 18 dni. Res je bilo, da so vode stale ob najhujših povodnjih po tri tedne. Napravil je nato načrt, katera dela bi bila nujno potrebna, da bi se preprečile povodenjske katastrofe v naši dolini. Stroške je preračunal za večji načrt do 212,500 gld., za manjši pa na 122,500 gld.

Pozneje so hidrotehnične pojave naše doline proučevali še drugi strokovnjaki, toda stvar se ni mogla ganiti z mrtve točke. Pijonir za proučevanje kraških razmer pok. Viljem Putick pa si je pridobil nevenljivih zaslug za našo dolino. Izračunal je, da znaša v dolini ob poplavi množina vode do 7 milijonov kub. m. Izdelal je podrobne načrte. Toda do realizacije ni prišlo. Šele l. 1899, po veliki povodenjski katastrofi se je zadeva znova sprožila. Po prizadevanju takratnega župana pok. Antona Ponude in dežel. posl. pok. Ivana Modica z Lahovega je pričel deželni odbor stvarno proučevati načrte in l. 1902 so pričeli s prvimi deli. Dela pri Golobini so trajala več let in jih je vodil inž. Lampe. Kolavdacija vseh del je bila nato izvršena 7. maja. Izvrševala so se pozneje še nekatera dela. In skupni stroški za vsa regulacijska dela so znesli 16.975 K.

Toliko iz zgodovine o povodnjih v naši dolini, o regulacijskih načrtih in delih.

NESREČNA ŠTEVILKA SEDEM

Na Francoskem so začeli zadnje čase sovražiti sedmico, nekako tako, kot imajo drugod nekak strah pred številko 13. Številka sedem se je na Francoskem izkazala posebno nesrečna letošnje leto: 7. januarja je umrl vojni minister Maginot. 7. marca je umrl Briand. 7. maja je bil umorjen predsednik Doumer. 7. julija se je potopila podmornica "Promethee" in ž njo mnogo vojakov.

Dnevna vprašanja

1. Kako se imenuje edina ženska senatorica v Ameriki?
2. Katero državo zastopa v senatu?
3. V katerih državah so bili nekdaj Theodore Roosevelt, Woodrow Wilson in Calvin Coolidge governerji?
4. V katerem mestu države Ohio se nahaja glavni stan suhaške stranke?
5. Koliko je star angleški prestolonaslednik?
6. Kako je dobilo Erie jezero svoje ime?
7. V kakšnih različnih položajih se tvarina lahko nahaja?
8. V katerem mestnem delu New Yorka stanujejo večinoma Zamorci?
9. H kateri državi je pripadal včasih District of Columbia?
10. Katera je največja puščava na svetu?

Odgovori na vprašanja

1. Hattie Caraway.
2. Državo Arkansas.
3. Roosevelt v New Yorku, Wilson v New Jersey in Coolidge v Masachusetts.
4. Westerville, Ohio.
5. 38 let.
6. Nekdaj so stanovali okoli jezera Indijanci, ki so se imenovali "Erie" Indijanci in po njih je dobilo jezero ime.
7. V treh, v solidnem, tekočem ali plinskem.
8. V Harlem.
9. K državi Maryland.
10. Saharska puščava v Afriki.

Če verjamete al' pa ne.

Farmer v Genevi je imel strašno lepega konja. Nesel se je kar po zadnjih nogah, nozdrvi široko odprte in po vratu mu je vihrala krasna griva. Sploh: bil je najlepši konj med New Yorkom in Chicago. Marsikdo ga je poželjivo gledal in farmer je dobil tudi mnogo ponudb od drugih farmerjev, ki bi bili radi kupili lepo žival. Toda ker ga je cenil celih tisoč dolarjev, se jim je zdela cena previsoka. Končno pa ponudi nekdo iz Madisona tisoč dolarjev za konja in tudi takoj da ček, a konja da naj mu pripelje farmer drugi dan.

Toda, oj groza, zjutraj najde farmer konja stegnjega v hlevu. Poginil je ponoči. Kaj naj stori sedaj? Škoda se mu je zdelo dati tisočak nazaj, ki ga je že nesel na banko. Pa se modra glava zmisli, da bo napravil, ali vsaj poskusil napraviti tako, da bo obdržal denar. S hlapcem naložita konja na voz in ga v jutranjih urah zapeljeta v hlev h kupcu. Nihče ga ni videl. Potem pa čaka, kaj se bo zgodilo: ali bo kupec pripeljal poginulega konja nazaj in zahteval denar, ali kaj bo.

Mine dan, drugi dan, cel teden, a kupec se ne prikaže. Čudno se je zdelo farmerju, da bi bil kupec zadovoljen s krepanim konjem, za katerega je plačal tisoč dolarjev in bal se je, kako se bosta pogledala, kadar se srečata. Ogibal se je Madisona, da ne bi srečal kupca. Kadar je moral iti v Cleveland, je napravil velik ovinek. Tako mine cel mesec, a kupca še ni bilo po denar. Tedaj je začel farmer že prosteje dihati in nekega dne se skorajži in gre v Madison. Prvi človek, ki ga sreča je bil kupec. No, zdaj pa bo, kar bo.

Pozdravita se in se začneta pogovarjati o letini in o vremenu. Vsakojake stvari si pripovedujeta, a kupec niti z besedo ne omeni o konju. To se je pa farmerju le čudno zdelo, pa ga vpraša:

"Kaj si pa vendar napravil s konjem, ki ga nič ne omeniš?"

"O, s tistim konjem, ki si mi ga zavlekel v hlev? Veš, s tistim konjem sem pa napravil imenitno kupčijo. Prinesel mi je čistih $1,499.00."

"Kaj? Krepan konj da ti je toliko vrgel? Saj ne verjamem."

"O, pa boš verjel, kadar ti povem. Ti si mislil, da me boš ukanil, ko si mi privlekel poginulega konja, a tudi jaz nisem na glavo pal. Dal sem napraviti 1,500 srečk po $1.00 in sem dal konja na srečkanje. Ker je vsak poznal konja in so vsi vedeli, da sem ga kupil od tebe, je vsak rad kupil srečko. Saj bo vendar za $1.00 dobil tako lepo žival. Eden je dobil številko in dal sem mu konja."

"Pa ni nič rekel, ko si mu dal mrtvega konja?" se začudi farmer.

"Ja, nekaj je godrnjal in da mu zavežem jezik, sem mu vrnil tisti dolar, a meni jih je pa ostalo $1,499.00."

△

Trije sedijo pri mizi in marjašajo. Za njimi pa sedijo trije drugi, ki opazujejo igro in delajo razne pripombe, kako bi se moralo pripombe, kako bi se moralo igrati in drugo, kar je jako jezilo marjašarje. Čez nekaj časa eden marjašarjev vstane in da enemu kibicarjev karte, češ, naj zanj igra. Kmalu vstane drugi in tudi da karte kibicarju. Tudi tretji vstane in da tretjemu kibicarju karte. Tako so sedaj igrali pri mizi vsi trije kibicarji. Ker ni dolgo nobenega marjašarjev nazaj, vpraša eden Legana, ki je bil za baro: "Ti, kje so pa vsi trije marjašarji, da jih ni nazaj?"

"Zadej v kuhinji marjašajo," mu pove "shorty."

1932			SEP.			1932
Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

SEPTEMBER

23.—Društvo Jadran, zabavni večer v Slovenskem Delavskem Domu.

24.—Društvo Pioneers HBZ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

25.—Šola Slovenskega Doma na Holmes Ave. priredi družabni večer za starše in ustanovni shod za šolsko društvo v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

25.—Velika prireditev 'Ameriške Domovine' v S. N. Domu za brezposelne.

OKTOBER

1.—Društvo Mir št. 142 SNPJ, zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

1.—Gospodinjski odsek Slovenskega društvenega doma priredi ples v S. D. Domu na Recher Ave. v Euclidu.

2.—Podpadec sestre, umetni ples v avditoriju, in ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

2.—Društvo Abraševič, igra in ples v Grdinovi dvorani.

2.—Ženski odsek S. D. Doma priredi ples v Slovenskem Delavskem Domu.

2.—Vinska trgatev Oltarnega društva sv. Kristine v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.

8.—Blue Boys Club, ples v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

8.—Podporno društvo Kranj priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.

8.—Društvo Comrades št. 566 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

9.—Skupna društva fare sv. Vida, velika čarobna predstava v avditoriju S. N. Doma.

9.—Dramsko društvo Verovšek, igra v Slovenskem Delavskem Domu.

9.—Društvo Na Jutrovem praznuje 10-letnico obstanka v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

9.—Odkritje najbolj popularnega dekleta v fari sv. Kristine. Vrši se v spodnji šolski dvorani fare sv. Kristine.

9.—Društvo Collinwoodske Slovenke št. 22 SDZ, ples v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

15.—Društvo Napredne Slovenke št. 137 SNPJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

15.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

16.—Jugoslovanski Pasijonski Klub priredi v S. N. D. igro "Mučeniška smrt sv. Neže."

22.—Eagles Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

22.—Community Welfare Club, plesna veselica v obeh dvoranah S. N. Doma.

23.—Ženski Klub Slovenskega Doma, zabavni večer v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

23.—Dramsko društvo Ivan Cankar, predstava v avditoriju S. N. Doma.

23.—Utopians, prireditev popoldne in zvečer, v Slovenskem Delavskem Domu.

23.—S. S. P. P. društvo Cvet, koncert v S. D. Dvorani.

27.—East End Social Club, plesna veselica v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd.

29.—Dramsko društvo Ivan Cankar, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

29.—Strugglers, Hallowe'en ples v Slovenskem Delavskem Domu.

30.—Blaue Donau, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

30.—Halloween večer, v spodnji šolski dvorani na Bliss Rd.

31.—East End Social Club, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

NOVEMBER

5.—The Silver Mask Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

6.—Slovenska Dobrodelna Zveza, ples v obeh dvoranah S. N. Doma.

6.—Jadran, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.

6.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.

12.—Društvo George Washington št. 180 JSKJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

13.—Samostojni pevski zbor Zarja, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

13.—Pevski zbor Delavec, koncert v Slovenski Delavski Dvorani na Prince Ave.

13.—Društvo sv. Kristine št. 219 KSKJ, vinska krstitev z enodejanko "Raztresenec" v šolski dvorani sv. Kristine na Bliss Rd., Euclid, O.

19.—Društvo Comrades št. 566 SNPJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

20.—Pevsko društvo Slovenija, koncert v S. N. Domu na 80. cesti.

20.—Liga ohijskih društev K. S. K. J., velika prireditev v Grdinovi dvorani.

22.—Društvo Orel, zabavni večer v novi šoli sv. Vida.

23.—Društvo Pioneers HBZ, ples v avditoriju S. N. Doma.

23.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, banket v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

23.-24.—Dvodnevni bazar v spodnji šolsk idvorani na Bliss Rd.

24.—Zarja, odsek S. S. K. št. 27, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

24.—Ženski odsek Slovenskega Delavskega Doma priredi ples v Domu na Waterloo Rd.

27.—Slovenska godba Bled, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.

DECEMBER

4.—Jugoslovanski napredni klub, zabava v obeh dvoranah S. N. Doma.

6.—Slovenska šola Slovenskega Delavskega Doma priredi koncert v Domu.

11.—Dramski zbor Abraševič, predstava v avditoriju S. N. Doma.

11.—Dramsko društvo Verovšek, igra v Slovenskem Delavskem Domu.

17.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

25.—Društvo Orel, božična igra v Knausovi dvorani.

26.—šolska igra v spodnjih prostorih fare sv. Kristine na Bliss Rd.

31.—Pevski zbor Jadran, zabavni večer v Slovenskem Delavskem Domu.

31.—A. G. Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

31.—Silvestrov večer, pričakovanje Noveg aleta, v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.

FEBRUAR

5.—Društvo Abraševič, igra in ples v Grdinovi dvorani.

19.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.

MARC

4.-5.—Društvo Abraševič priredi dvodnevni bazar v Grdinovi dvorani.

APRIL

16.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.

29.—Društvo Orel, baseball ples v Grdinovi dvorani.

MAJ

13.—Društvo Orel, materinska proslava v Knausovi dvorani.

LOWELL THOMAS:

BOJI LJUDI POD MORSKO GLADINO

V dvajsetih letih mojega potovanja okrog zemeljske oble, sem večkrat srečal ljudi, katerih poklic je čuden in katerih pota so nevarna. Tako sem nekoč nagovoril Charlija Sweeneya, starega potapljača, žilavega, trdnega kot skala: "Povej mi kaj o svojih bojih z morskimi volkovi in — "

"In morskimi kačami, kajne?" se je zasmejal. In začel je pripovedovati.

"Morski volkovi? Ti nas jako malo brigajo."

"Ampak ljudje se jih vseeno boje," skušam izvleči kaj več iz njega.

"Ampak ne napadajo nas, potapljačev. Vsaj mnogokrat ne. To si nekateri razlagajo tako, drugi drugače. Nekateri mislijo, da potapljač v svoji železni čeladi, gumasto obleko in vrvmi, ki se vlečejo za njim, izgleda kot kak stroj. Drugi zopet mislijo, da vodni mehurčki, ki se dvigajo iz odvajalne cevi liki briljanti iz vode, plašijo morske volkove. Samo enkrat sem prišel v veliko nasprotje z nekim morskim volkom in še takrat po moji krivdi. Bilo je v Vzhodni Indiji. Spustil sem se v globino, da očistim vijak pri ladji morske trave. Voda je bila v globini čista in lahko prisežem, da sem videl okrog sebe najmanj petindvajset morskih volkov.

Samo eden se je nekoliko bolj zanimal zame. Bil je prava morska pošast ,dolg kakih petnajst čevljev. Zaplaval je čisto blizu mene in je vohal okrog, kakor kak velik pes. Mlad sem bil še takrat. Slišal sem že prej, da ne smeš nobeni divji zveri pokazati, da se jo bojiš. Povedali so mi tudi, da morski volk ni nevaren, dokler ga imaš pred očmi. Da te zagrabi samo takrat, če te lahko prime od zadej. Zato sem se naslonil ob ladjo in ga opazoval. Ni se premaknil, samo strmel je vame, kakor bi me ocenjeval, če se bo kosilo izplačalo.

Lahko rečem, da se nisem čutil v tistem trenotku preveč srečnega. Potem sem si pa mislil, da bi bilo najboljše, da vragu pokažem, da se ga prav nič ne bojim. In potem sem napravil neko neumnost. Uprl sem se z eno nogo ob ogrodje ladje in ko je prišel morski volk prav blizu mene, sem ga sunil v gobec z železnim čevljem z vso močjo.

Skočil je nazaj za kakih petnajst čevljev, kakor bi bil presenečen. Potem sem pa videl, kako je švignil njegov rep po vodi. Potem se mi je pa zdelo, kot bi voda okrog mene zavrela in nič se ni videlo. Zamahnil sem s kladivom, dasi človek v vodi nima dosti moči. Toda sreča je nanesla, da sem ga zadel na glavo. Ko se je voda očistila, sem ga videl pod seboj. Vzel sem v roke nož in ko se je zagnal proti meni, sem ga sunil naravnost v oko. Pritisnil me je s telesom ob ladjo, jaz pa sem mahal in zabadal kot besen nož v njegovo telo. Pa zdelo se mi je, kot bi zasajal nož v kavčug.

V tem sem že bil dal znamenje, naj me potegnejo kvišku. Ustavili so vsakih 10 minut, da se telo privadi vodnemu pritisku. Seveda niso vedeli, da je prišlo do prekinjenja diplomatskih razmer doli v morju. Z eno roko dam svarilno znamenje na pomoč, z drugo pa sujem z nožem v morsko pošast. Toda moči so mi pojemale. Zopet sem ga sunil s železnim čevljem. Pripravljal se je, da me zopet naskoči. Takrat se je vrv napela in šinil sem kvišku. Morski volk se zapodi za menoj. Odtrgal je velik kos z moje obleke ravno pod mojim kolkom, toda predno je mogel ponovno napasti, so me že potegnili na krov.

Deset dni zatem sem videl na Jamaici, kako je morski volk odgrizel nogo neki desetletni deklici, ki je umrla par ur zatem. In od tistega časa nisem šel nikdar več v morsko globočino suvat morske volkove v nos — jaz že ne."

*

"Toda niso morski volkovi, ki nadlegujejo potapljače," je rekel Bill Dean. "V vodah okrog New Yorka jih že ne vidiš. Tam delaš globoko pod vodo in ne vidiš ničesar. Tam si moraš svojo pot bolj otipati in se ne počutiš včasih posebno prijetno, če moraš polagati dinamit."

"Dinamit?" se začudim.

"Seveda. V mojem času sem položil do štirideset ton dinamita. Razstreljevali smo nerabne pomole in drugo. Nekoč smo razstreljevali cementne temelje mostu, kakih 17 čevljev globoko pod vodo. Spustil sem se doli in položil dinamit, nakar so me zopet potegnili navzgor in zažgali.

Toda ni se užgalo. Ničesar se ni pripetilo. In vedno sem se bal, da bi moral iti nazaj in pogledati kaj je narobe, ko ne veš, če se ti bo užgalo ravno v obraz. Sedaj smo precej časa čakali. Stali smo tam, poslušali in zrli v vodo. Toda vse tiho. Končno mi reče boss, naj se spustim doli in pogledam kaj je narobe. Toda ne vem zakaj, nisem se ganil, ampak samo gledal v vodo in želel, da bi se dinamit užgal. Toda končno nisem smel več čakati in nataknil sem si zopet svojo železno čelado. Nekaj mi je govorilo v srcu, da se bo sprožilo. In ta misel me je skoro dušila, ko se je zagrnila voda nad menoj, ko so me počasi spuščali v globino, palec za palcem. Končno sem bil na dnu in z vrvjo so me počasi zasukali proti kraju, kjer je bil dinamit.

Potem sem začel tipati okrog sebe. Trdno sem zaprl oči, česar prej še nikdar nisem storil. Končno zatipljem dinamitno vrvico. Čutil sem, da se trese. Takrat pa stegnem roko po signalni vrvici, da me potegnejo kvišku. Skušam potegniti, pa ne morem. Voda okrog mene se je začela naenkrat tresti kot žolica. V prihodnjem trenotku se mi je zdelo, da je nekaj zgrabilo za mojo železno čelado in mi jo z obleko vred potegnilo čez glavo. Dušilo me je. In potem sem čutil, da me je vrglo skozi vodo kot raketo. To je vse, kar vem. Kakor so mi pozneje povedali, sem švignil iz vode ko riba in zopet padel nazaj.

Zavedel sem se zopet, ko sem padel nazaj v vodo in sem čutil, da se potapljam ko torpedo. Potem sem se pa naenkrat ustavil — stal sem pokonci, do vratu v blatu. Še sem lahko dihal, toda ganiti nisem mogel niti z eno mišico. Stal sem tam in premišljeval, če me bodo mogli potegniti kvišku. Čutil sem, da sunkoma poskušajo potegniti me kvišku. Končno: močan sunek in zopet sem šinil proti površini vode. Zrak, ki so ga pritiskali vame, oziroma v mojo obleko, je sledno napel v blatu, zato me je pa vrglo s tako silo kvišku, ko so me potegnili iz blata. Iz omedlevice sem se prebudil na krovu. Fantje so mi rekli, da je bil imeniten prizor, ko sem prvič šinil iz vode, jaz sem jih pa samo grdo pogledal in si mislil svoje."

—o—

RAJŠI BREZ ROK KAKOR NA DELO

V Olomucu na Češkoslovaškem se je pripetil strašen dogodek. Neki 48 letni delomržnik je bil obsojen zaradi manjših prestopkov na šest tednov zapora. Po prestani kazni je bil poslan v neko tvornico, kjer morajo nepoboljšljivi potepini prisilno delat. Komaj pa je nastopil svoje mesto v oddelku za papir, je stopil k velikemu stroju za obrezavanje in položil obe roki pod veliko rezilo, obenem pa z nogo pognal stroj. Ostri nož mu je v trenutku odrezal osem prstov na obeh rokah, da se je delavec nezavesten zgrudil na tla. Pri zaslišanju je pozneje izjavil, da ostane rajši vse življenje pohabljenec, kakor da bi delal v tvornici.

FR. JAKLIČ:

PEKLENA SVOBODA

Povest o ljubljanski in ižanski revoluciji leta 1848

Ko je bilo vino na mizi in je gospodinja gostu na čast pripravila boljšo večerjo, tedaj se je Tonetu vrnila dobra volja in stara dva sta izvedela vse podrobnosti o dogodkih minulega dneva v luči, kakor jo je znal prižgati samo Tone Krivanoga.

PETO POGLAVJE

"Tlaka in desetina je preč, ne bo nas drla graščina več."

Novica o dogodkih se je bliskovito širila na vse strani in šla kakor velikanski požar po deželi od vasi do vasi.

Storijo o antikristu so pripovedovali v sto in stokrat povečani in predrugačeni obliki, da je vzbujala strah in grozo, pa tudi pohlep po časnih blagrih, ki jih je baje antikrist delil.

"Vso Ljubljano je zasul z denarjem! Trgovci so se založili z denarjem tako, da ne marajo več prodajati. Vse prodajalne so odprli in ljudje so si nagrabili blaga, kolikor so si ga zaželeli. Nihče ni nič plačal. Vse zastonj!"

Navzlic temu nekateri niso verjeli te bajke.

"Gledat pojte! Koder je jezdil antikrist, je vse zdrobljeno. Jezdil je strašnega črnega konja. Iz nosnic mu je švigal plamen, na kopitih so mu žarele podkve. Hiše so se tresle ob cestah in ulicah, po katerih je jahal. Vse je šlo v drobno. Vse!"

Na Ižanskem je posebno učinkovala novica, da ni več mitnic in da ni nobenega mitničarja več, ki bi ustavljal ljudi in vozove, ki bi segal ljudem v malho in bi z železnim drogom stikal po naloženih vozovih.

"Torej je iblajtarje tudi pohodil. Potlej je že pravi. Ta drži s kmetom!"

"V Ljubljani pijejo noč in dan, pa nihče nič ne plača. Je vse zastonj! Antikrist je ves račun nase vzel."

O, koliko nevoščljivosti je zbudila slednja novica v ižanskih srcih!

"Noč in dan! Pa vse zastonj. O, le zakaj ni bilo k nam antikrista!"

Ižanci so pa morali tedaj vse plačati, kolikor so izpili. Na Ižanskem ni bilo še nič zastonj!

Tudi na Ižanskem je postalo praznično tiste dni. Odložili so sekire in motike, drevo je ostalo v brazdi, vile na gnoju, ljudje so pa praznovali. In ker ni bilo zapovedanega praznika, da bi hodili poslušat božjo besedo v cerkev, tedaj so odšli praznovat v gostilno. Tam se je tudi razlegala beseda, ki sicer ni bila božja, pa je bila nenavadna, zanimiva in všečna. O, kako so vlekli na uho, da jim ni ušla nobena beseda! In česar niso izvedeli v eni gostilni, so izvedeli v drugi, še lepše, še popolneje, in tako jih je gnala radovednost od gostilne do gostilne, zakaj ljudje so hoteli zvedeti vse. O, to je šumelo in vrvelo po gostilnah! Vsaka je bila podobna panju pred rojenjem.

"Frajost! Svoboda! Konstitucijon! Konstalacijon! Konjstacjon! Konjstatacjon!"

Tudi te besede, ki so privzdigovale Ljubljančane, so priletele na Ižansko. S prvima besedama so si bili kmalu na jasnem. "Frajost": to je nič delati in zraven so si še mislili: pa dosti piti.

"Svoboda." Ta je tam zunaj na gmajni, kjer vsakdo dela, kar hoče.

Ampak "Konstitution"! O, to so si ubijali glave, kaj pomeni ta beseda in kaj hoče reči. Vsakovrstne razlage so bile slišati, ki pa niso ugajale in se jih niso prijele. Končno se je vendar posrečilo tudi tej besedi priti do jedra, in sicer so jo razvozlali pri "Zlati kočemajki," kar naj si zapomnijo rodovi, da se ne pozabi, odkod je prišla resnica na dan. Pri peči je sedel tisti možak, ker k mizi več sesti ni mogel; pil ni, ker ni imel kam postaviti poliča samo poslušal je. Prerekali so se, kaj pomeni "konjstatacjon," pa ni nihče vedel, vsaj tako ne, da bi bil prisegel.

Tedaj je pa privzdignilo tistega moža pri peči, da se je zagnal na sredo hiše in vesel vzkliknil:

"Jaz jo pa imam! Jaz sem jo ugenil!"

In mahoma ga je vprašalo pol hiše:

"Kaj pa ti veš?"

"Jaz! Jaz sem jo! In precej se naj pogreznem, če ta ni prava. Tista beseda, tisti konjstatacjon ni nič drugega, kakor ime antikristovega konja. Da veste!"

Ljudje so od presenečenja onemeli.

"Temu se je pa odprlo! Ta je pa prava! Da smo tako neumni, da nam že prej ni na misel prišlo!" je rekel nekdo.

"Ta je pa res prava! Sedaj vemo!" so pritrjevali vsi vprek. "Kje si jo pa imel? Zakaj pa že prej nisi spesnil skrivnosti? Na, pij!"

Vsepovsod so mu ponujali vina in žganja in srečni možakar, čigar domislek so mu mnogi zavidali, se je komaj ubranil, da ga niso zalili.

Sedaj je bilo vsem navzočim jasno. Saj je bilo vendar tako preprosto, tako na dlani, da je lahko vsakdo videl in vsakdo otipal.

In takoj je udarilo od "Zlate kočemajke" na vse strani in se razlilo po Studencu, v kot do Iške vasi, ob Krimu do Tomišlja, v vasi na Barje in tja do žegnanega studenca:

"Konjstatacjon je antikristov konj!"

In marsikdo je krenil k "Zlati kočemajki," da je videl tistega, ki je prišel nenavadni besedi do jedra, in je videl kraj, odkoder je prhnila novica v svet.

Besede, ki so razvnemale vse Ljubljančane, da so se vedli kakor bi bili pijani, niso imele za Ižance nobenega čaru več, ker poslej niso imele nič neznanega, nič skrivnostnega.

"Frajost! Svoboda!"

To je poznal vsak Ižanec in sedaj je še vedel, kako je bilo ime antikristovemu konju. Zato so pustili vnemar te besede, pač pa so ugibali, če bo antikrist prijezdil tudi na Ig.

"Naj bi se še na Igu malo potreslo! Naj bi zašklepetalo in se kaj doprlo, da bi videli, kaj imajo ljudje pod zapahi!"

Skrbelo jih je, kod bo prijezdil po cesti, ali jo bo kar čez Mah udaril? Na Mahu se mu bo slabo godilo. Ima pretežkega konja. Utonil bo, pa naj gre za Črno vasjo ali pa mimo Hauptmance. Močvirje bo požrlo konja. Ne bo zdelal. Kar zlezel bo noter in antikrist si bo moral sam dalje pomagati, ako se bo hotel rešiti. Pa saj ima menda kaj repetnic? Samo konja je škoda. Takega konja, ki ima tako čudno in lepo ime. Na Igu ni takega. In če se antikrist s konjem pogrezne, pogreznil se bo tudi njegov "šac" in kdo ga bo izkopal iz močvirja, ki nima dna in se bo pogreznil, kakor globoko se bo hotel? Menda do pekla, kamor denar vedno vleče.

Najbolj izvrstno se jim je pa zdelo, da ni v Ljubljani nobene mitnice več in noben leblajtar več ne preži na ljudi in ne vpije za njimi in ne izterjava denarja od jajc in kokoši, od drv in mrve in od vsega šenta, ko človek nikdar ne ve, kaj sme nesti v mesto in česa ne sme.

(Dalje prihodnjič.)

—o—

DNEVNE VESTI

$19,000 odnešenih iz kolodvora v Bostonu

Boston, 17. septembra. Glavni urad Boston & Albany železnice je bil danes oropan za $19,000 v gotovini. Rop se je pripetil, ko se je blagajnik začasno odstranil iz urada. Ko je šel blagajnik McDonnell na toilet, je pustil v predalih blagajne $14,500, dočim je imel v glavni blagajni $5,000. Vse skupaj je pustil na široko odprto.

Čehi so pregnali Leon Trotzkya

Praga, 17. septembra. Češka vlada je preklicala prvotno dovoljenje, da sme bivši vodja komunistov, Leon Trotzky, priti v neke toplice na Češkem. Vlada je dala preklic, ker so se češka narodna društva pritožila, češ, da je Trotzki "morilec Čehov."

Druge je učil, toda sam je delal drugače

Berlin, 17. septembra. Heinrich Dehmel, ustanovitelj zavoda, v katerega so se sprejemali obupni ljudje, ki so mislili izvršiti samomor, je danes sam prijel za strup in izvršil s tem samomor. Obupal je, ker je imel premalo bolnikov v svojem zavodu. Bil je sin nekega pesnika in 42 let star.

Žena z vročim lugom polila spečega moža

Los Angeles, Cal., 17. septembra. Mrs. Ida Brown, 43 let stara, mati treh otrok, je polila svojega spečega soproga z vrelim lugom, tako da bo ostal za vse življenje slep. Nesrečna ženska je povedala policiji, da je mislila, da ji je mož nezvest.

Needinost se je pojavila med fašisti Nemčije

Braunschweig, Nemčija, 17. septembra. Fašistovska organizacija v tej provinci Nemčije se je izjavila, da je vedno mislila, da bo vodja fašistov, Hitler, le s postavno pomočjo prišel do vlade. Ako pa misli Hitler priti s pomočjo bajonetov do vlade, tedaj se mu bodo fašisti Braunschweiga izneverili.

Slepec je spregledal po dolgih letih

Toronto, Kanada, 17. septembra. Pred 45. leti je bil Thomas Musson tako udarjen s palico preko oči, da je zgubil vid. Ko je pa včeraj se spodtaknil in je padel na tla, se je pri tem močno udaril. Ko je zopet vstal je v svoje začudenje dognal, da zopet lahko vidi.

Republikanski senator voli za Roosevelta

Portland, Oregon, 17. septembra. Republikanski senator Stanfield je izjavil, da letos ne more voliti za Hooverja, pač pa bo volil za Roosevelta. Izjavil se je, da dežela potrebuje spremembe.

Beg jetnikov

V Painesville zaporih se nahaja 43 jetnikov, in dva nevarna lopova, ki sta tam zaprta že par dni, sta skovala načrt, da se oprosti te jetnike nasilnim potom. Eden izmed interniranih je pa zvedel za načrt in je pravočasno sporočil šerifu Moloneyu, ki je beg preprečil.

Pouk v petju

Slovenska dekleta, ki bi se rade učile lepega petja, se opozarjajo, da vprašajo pri Mrs. Mitzie Grdina, 1053 E. 62nd St.

MALI OGLASI

V najem

se dajo štiri sobe, spredaj, spodaj. Kopališče in klet sama za sebe. Istotam se oddajo tudi tri sobe, zadaj. Kopališče in klet sama za sebe. Rent poceni. 1015 E. 62nd St.

Išče se

Johana Petrovčič, ki je bivala nekje v Braddocku, Pa. Rad bi zvedel za njen naslov radi važne zadeve iz stare domovine. Oglasi naj se na naslov 1232 E. 74th St. (222)

Stanovanje

se da v najem, štiri sobe in kopališče. Gorkota in gorka voda. 1135 Addison Road. (220)

A. MALNAR
Cement Works
1119 Addison Rd.
ENdicott 4371

Sprejmeta se

dva možka ali dva ženski na stanovanje. Vse priprave v kuhinji za pečlarje. Samo $8.00 na mesec. Vprašajte na 1048 E. 68th St., zgorej. (221)

ARNOLD ZWEIG:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

Prezgodaj je še. Pač morajo počakati, ker bi se sicer general razsrdil. Nasvetoval je, naj bi se igrali kako nedolžno otroško igro. Tega so se tudi vsi z največjim veseljem oprijeli. Baš so vsi hodili po travi v procesiji, ko se jim je nenadoma pridružila sestra Zofija. Winfried ji je takoj galantno poljubil roko ter jo povabil, naj se jim pridruži. "Da," je odvrnila ona. "Ostala bom pri vas, nadporočnik Winfried pa je naprošen, da se za kakih pet minut potrudi k gostinji mizi. Bertin je prinesel neko novico, s katero ga mora na vsak način nadlegovati."

"Koliko časa bo vzelo?"

"Pet minut, morebiti manj."

Winfried je udaril s petama ter takoj odhitel. In res, pri mizi ga je čakal Bertin. Prosil ga je, naj bi prosil generala, ko bi se hotel potruditi v svoj urad k sodnemu svetniku Posnanskemu, kateri je sprejel kurirja, ki je prišel od Ober-Osta. Listine, ki jih je kurir prinesel so tako nerazumljive, da bi se želel gospod svetnik takoj se posvetovati z generalom. Bertinu se je Winfried nasmehljal ter ga vprašal, dali ne ve, da ima general danes goste.

Bertin pa je odgovoril, da to pač gospod sodni svetnik prav dobro ve, vendar pa je zadeva dokaj važna.

"Seveda," je odvrnil Winfried, "za nujne zadeve je ekscelenca vedno na razpolago." Vzel je kozarec, nalil vanj žganja ter ga ponudil Bertinu: "Pij, Bertin, in dovoli, da ti nekaj svetujem. Popolnoma pozabi ekscelenco pri tej stvari, vsaj trenutno. Baš sedaj je v živem razgovoru s Schliedenom, najbrž o tankih ali pa o plinskih napadih. Zdi se mi, da prinašaš nekaj prav neprijetnega. Čemu naj bi tedaj jaz ne izrekel poprej svojega mnenja, predno stvar predložimo njemu? Mislim, da imate baš vi pravdarski pregovor, ki pravi: nobena stvar ni tako nujna, da ne bi postala še bolj nujna, ako jo pustiš nekaj časa v nemar." Otresel je pepel s svoje svalčice ter se ozrl po vrtu, kjer je ugledal sestro Barbo, kako nekam odhaja ob roki lepega topničarskega častnika, ter dejal: "Mar se nam ne bi tudi ti pridružil? Tudi Zofija igra z nami."

Bertin ga je pogledal in odvrnil hitro: "Da, pred kake četrt ure, morebiti, vsaj da bi videl — sedaj pa ta ukaz od glavnega stanu — o, kaka gniloba je na tem svetu!" In zaškripal je z zobmi.

"Pridi!" je dejal Winfried in že sta hitela preko trate. "Paprotkin?"

Bertin je prikimal: "Da, slučaj Bjuševa."

V tem trenotku se je prikazal Griša, čeravno ga onadva nista opazila. Nosil je namreč velik podstavek ter je prišel, da pobere skodelice, ki jih je hotel pomiti v kuhinji. Ko je ugledal onadva, si je mislil: "Strašno se jima mudi, naj Bog blagoslovi njiju srca!" Vedno je imel Bertina in Winfrieda rad, a danes je bil tako veselo razbrzdan, da bi ju bil najraje pritisnil na svoj od kave in maščobe polit suknjič. Na potu je bil otrok, njegov otrok in Babkin — kako lepo! Nosila je v svojem drobovju malega Grišo, ki najbrž ni večji, kakor gumb, ali pa recimo, kakor jabolko! Kako čudno je bilo rojstvo otroka: on in ona in ta nova stvarica, ki jo je on vsadil! Življenje je lepo — drevesa rasteja in ljudje rastejo.

Baš tedaj je von Lychow pogrešil svojega adjutanta. "Nadporočnik Winfried!" so klicali nekateri, a sestra Barba je povedala, da so ga nekam pozvali. Mali poročnik Hesse je takoj stekel v smeri, odkoder je videl Winfrieda prihajati, mu položil roko na ramo ter mu povedal, da želi ekscelenca govoriti z njim. Šest mesecev kasneje je Hessejeva roka visela med dvema vejama, a njegova glava se je zvalila v grmičevje. Sicer ga vse to ni moglo več nadlegovati, kajti mladeničevo telo je že bilo poprej preluknjeno po najmanj ducatu svinčenik.

"Da me želi, res?" je vprašal Winfried ter si prižgal svalčico. "Nu, tudi jaz iščem njega."

Von Lychow je sedel na neki klopici ter s škornji bil ob pesek. Vprašal je Winfrieda, kdaj bo prišel na vrsto za dopust, kajti tudi on sam si je želel tega. "Dejstvo je, da si ta prokleti stari odirač, vrhovni štabni zdravnik, želi nekaj odlikovanj, a jaz mu jih moram preskrbeti. Ako mu jih ne preskrbim, mi gotovo zabeli moje stare epavlete z octom in oljem, a jaz jih bi moral povrhu še pojesti."

Winfried se je nasmehljal: "Nu, stric, sicer ne vem, kako stojiš na vrstnem redu, vendar pa vem, da je minilo že osem mesecev, odkar nisi bil v Berlinu ali pa v Hohen-Lychow-u. Nu, pa saj je v Hohen-Lychowu stari Friebe in teta Malvina že lahko izhaja z njim in drugo služinčadjo in sedemindvajsetimi ruskimi ujetniki, medtem ko bi nasprotno bila divizija brez tebe, stric, v pravem pomenu besede brez očeta, ako odideš na dopust."

Gruča mladih častnikov, katerim je načelovala sestra Barba je zopet pritekla, da ugrabi Winfrieda. On pa se je smehljaje zatekel za generalov hrbet ter mu zašepetal: "V svoj urad moraš takoj, stric Oto, hitro! Izmuzni se tiho!"

General je zastrmel trenutek v svojega nečaka, a takoj se je njegovo začudenje spremenio v razumevanje. Vstal je, prijel svojega nečaka ter ga gracijozno porinil proti mladi družbi, ki je klicala po plesu. Dejal je samo: "Oprostite me, prosim," se na mestu okrenil ter odšel v vilo. Vsi so bili prepričani, da odhaja v umivalnico.

Ko je von Lychow odprl vrata svoje sprejemnice, je zapazil tri stvari: hladnost, molk in neko čudno napetost v ozračju. Z odpetim suknjičem, prekrižanih nog, je sedel dr. Posnansky v naslanjaču ter strmel v strop. Čim je vstopil general, se je hotel sodni svetnik dvigniti, a general ga je prosil, naj ostane ter tudi sam sedel na zofo. "Lepo je tu," je dejal. "Prija mojim starim živcem, kakor mrzla kopelj."

Posnansky je docela pozabil na glasno družbo — nje smeh, solnčne žarke, krasne poti, trate, godbo. Nenadoma je občutil general, da je truden. Trudne trepalnice so se povesile, zaprl je usta. V par trenutkih bo zaspal. Posnansky bi bil pričel govoriti z njim takoj, a spomnil se je reka, ki je zapisan v Hebbel-u: "Ne moti spečega sveta" in je takoj sklenil, da se bo po tem reku tudi ravnal. Pred njim je zaspal mož, iz katerega mora izsiliti "da" ali "ne," čigar vse moči bo moral vpreči in katerega bo najbrž zapredel v nebroj komplikacij.

General je dremal samo dve minuti, a njemu samemu se je zdelo, da je spal vsaj par ur. Nenadoma se je zbudil, pogledal okoli sebe, sedel ravno in se pri Posnanskem, ki je mirno čakal, opravičil. Posnansky se je nalahno priklonil.

"Zelo dobro mi je storilo," je nadaljeval Lychow. "Star kol, kakršen sem jaz, se ne sme pregnati. Ako odmanjkam jaz, bo divizija — nu, da, saj niste poslali pome, da poslušate tako besedičenje." Pozvonil je slugi, naj prinese kave, a nihče se ni odzval.

"Vsi so zunaj na vrtu," je dejal Posnansky. "Ali smem jaz s čim postreči?" Posnansky je stopil k vratom in poklical Bertina. Bertin je nekoliko v zadregi stal s sestro Zofijo pri vratih sprejemnice. Oba sta obenem obljubila, da prineseta kave. Posnansky je zopet zaprl vrata. Ko se je okrenil, je videl, da se ekscelenca sklanja, nad spisom, ki ga je on ostavil.

"Ekscelenca, ali naj vam pojasnim stvar v par besedah?"

"Slučaj Paprotkina—ruskega ujetnika?"

"Da. Ekscelenca, se spominjate?"

"Spominjam se vse zadeve. Dober dečko — spomnil me je nekoga iz davnine."

"Da," je dejal Posnansky ter na uprav nevojaški način vzel generalu spis iz rok. "Bil je jasen slučaj. Obsodili smo v smrt nekega Bjuševa kot dezerterja, a potem smo neizpodbitno ugotovili, da je v resnici Paprotkin, ubegli ruski ujetnik. Spis smo bili poslali Ober-Ostu, da odloči, katero sodišče je pristojno obravnavati njegov slučaj. In tu je odločitev najvišje sodne oblasti v deželi." Izmed spisov je vzel s strojem pisano polo in pričel čitati: "Vsebina pregledana in vrnjena. Po posvetovanju z načelnikom generalnega štaba zahteva vrhovni poveljnik, da ostane razsodba divizijskega prekega soda v veljavi. Jetnik naj se v svrho izvršitve smrtne obsodbe izroči na običajen način Ortskommandaturi v Mervinsku. Čeravno je bila identiteta obsojenega Bjuševa kasneje ovržena ter se je do gotove meje ugotovilo, da je v resnici ubegli ruski ujetnik Paprotkin, ki je bil dodeljen vojnemu taborišču v Nevariškem, vendar zahtevajo višje okolnosti, da se te identitete ne potrdi, ter je vrhovni poveljnik v popolnem soglasju z generalnim kvartirnim mojstrom prepričan, da je pravni izgled zadeve tako malega pomena, ako ga primerjamo s političnimi in vojaškimi okolnostimi, ki ga spremljajo. Z ozirom na vojaško disciplino in z ozirom na ugled naših sodišč je potrebno, da se predlog za ponovno razpravo ovrže, ker je ta predlog neutemeljen in tudi ne bi bil v interesu države. Izvršitev obsodbe, ki je bila izrečena na docela postaven način in se jo s tem potrjuje, se ima uradno javiti semkaj. Za vrhovnega poveljnika vzhodne fronte in po naročilu generalnega kvartirnega mojstra: Wilhelmi, sodni svetnik." Po kratkem odmoru je Posnansky še dejal: "In tudi vidim še tu, da je spis zaznamovan s svinčnikom: "Videl, Sch.,"

kar je sicer nenavadno, a seveda docela v redu."

Stari general je vstal ter šel proti naslanjaču, kjer je dosedaj sedel Posnansky. Ta je vstal vljudno ter pustil, da je general sedel, a nato mu je izročil spise. General si je zatisnil pred oko monokel, a nato šepetaje čital vso obsodbo stavek za stavkom. Ko je prečital je hladno zamrmral: "Nu, res prosvitljen spis!" In še je pristavil polglasno: "Moj Bog, kako smrdeče blato!"

Nato je sledil molk obeh mož, katerega je nenadoma prekinilo trkanje na vrata. Rdečih lic in žareča sreče je vstopila sestra Zofija z dvema skodelicama kave. Smehljala se je, a ko je zapazila, da je nekaj neprijetno težkega v ozračju, je izginil smehljaj z njenega lica. Zamrmrala je: "Oprostite," postavila kavo pred možaka ter hitela zopetiz sobe.

Medtem, ko je stari general srebal močno in zelo sladkano kavo, je pričel Posnansky z nekako trudnim glasom: "Nismo otroci. Ne smemo delati po nagonu. V sedanjih časih je pač razumljivo, da ceni Schieffenzahn življenje vsakega poedinca manj nego življenje navadnega hrošča. Ako pričnete izpraševati pravico v tej smeri, potem seveda pridete do samega temelja vojne, kar vsekakor ne bi bilo umestno za generala in sodnega svetnika, ki sta v l. 1917. v aktivni službi. Že tisočletja so misleci izražali svoja mnenja o pomenu, ali pravilneje, o brezpomembnosti vojskovanja. Dokazali so, da je vojna besnost, steklina, a še v poseben dokaz tega sediva midva tu, a Siegelmann baš sedaj tipka zadnja poročila vrhovnega stana. Človek ki trdi, da ni mogoče spremeniti človeške naravi, mora biti zagovornik vojne."

"Seveda," je vzkliknil von Lychow. "Jaz sam jo zagovarjam — vsi konservativci jo zagovarjamo."

Posnansky je nadaljeval neomajano: "Upam, da iz istih vzrokov zagovarjate tudi človekožrtje, izpostavljanje otrok, matriarhijo, mnogoženstvo, versko prostitucijo, pravo pesti in suženjstvo, kajti nihče ne bi mogel trditi, da stoje ta na istem logičnem temelju kakor vojna— če pa trdite, da se človečanstvo ne da spremeniti, prosim vas, bodite dosledni."

"Priznati pa morate," je dejal general, "da stoji vojna že v svetem Pismu."

"Res je, a ravnotako je tudi res, da je Pismo ne poveličuje," je nadaljeval Posnansky. "Pentateuha in pridige na gori ne morete mešati s poveličevanjem vojskovanja, kakor mešate naprimer rdeče vino s šampanjcem. Tu pred nama — " in njegov glas se je pričel tresti jeze, "popolnoma ločeno od vojskovanja, imamo človeka, ki je bil obsojen, da ga s pomočjo sodne mašinerije vaše divizije na svečan način umore."

(Dalje prihodnjič.)

—o—

Governer bolan

Na nasvet zdravnikov je ostal governer države Ohio, George White, doma. V soboto bi imel naznaniti dan izvanrednega zasedanja državne postavodaje. Governer ima flu.

Dr. A. L. GARBAS
SLOVENSKI
zobozdravnik
6411 St. Clair Avenue
v Slov. Nar. Domu
soba št. 10
Tel. HEnderson 0919

Aug. Kollander Co.
(poprej Mihelich Co.)
6419 St. Clair Ave.
v Slovenskem Narodnem Domu
PRODAJA parobrodne listke za vse prekmorske parnike;
POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;
IZDELUJE vsakovrstne notarske listine, kakor: izjave, kupne pogodbe, pooblastila in testamente.
CENE ZMERNE, POSTREŽBA TOČNA, POSLUŽITE SE TEGA SLOVENSKEGA PODJETJA

JOSEPH J. OGRIN
ODVETNIK
401 Engineers Bldg.
Main 4128
Zvečer:
15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Michael Casserman
18700 Shawnee Ave.
PLUMBING & HEATING
KEnmore 3877

Model A (tudi model B) Maytag, najboljši pralni stroj, z velikim, četverovoglatim čebrom iz aluminija in slavnim Maytag roller izžemalcem vode. ZNIŽAN
$26.00

MANDEL HARDWARE
15704 Waterloo Rd.
KEnmore 1282

V Urbana, O. je bil pred dvema letoma izvršen umor nad Joe Betts, zavarovalninskim agentom. Pred nekaj dnevi je pa farmer Clifford Smith izpovedal, da ga je ustrelila njegova žena na njegov ukaz. Oba zakonca Smith vidite na sliki.

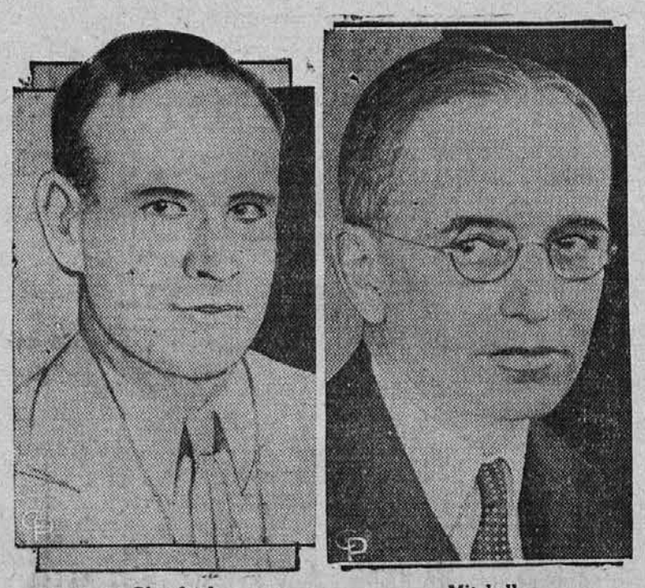

Glassford Mitchell

Župan Washingtona, Glassford, in generalni državni pravdnik Mitchell. Slednji je zagovarjal Hooverja, češ, da je bilo potrebno poklicati vojaštvo na vojne veterane v Washingtonu, župan pa pravi, da bi bila policija lahko vse opravila.

Stalin Voroshiloff

Levo je Jožef Stalin, diktator sovjetske Rusije in Vorošilov, vojni komisar. Pred nekaj dnevi so odkrili zaroto, ki je hotela strmoglaviti Stalina in postaviti Vorošilova na njegovo mesto.

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v
"AMERIŠKI DOMOVINI"
Društva imajo izjemne cene na oglasih!

SEE Niagara Falls

ONLY
$3.75 One Way $6.50 ROUND TRIP
between CLEVELAND and BUFFALO
Autos, any size, carried for only $3.75
($4.75 July 1st to Sept. 14th inclusive)
Why drive when you can put your car aboard for less than the cost of oil and gas? More restful...cheaper...and saves a day.
Steamers each way, every night, leaving at 9:00 P. M., May 15th to November 1st.
CLEVELAND AND PORT STANLEY, CANADA, DIVISION
July 1st to Sept. 5th incl. on Friday, Saturday and Sunday only
$3.00 one way; $5.00 Rd. Trip. Any car only $3.75.
THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY
Ask your Local Tourist or Ticket Agent for new C & B Line Folder, including Free Auto Map and details on our All Expense Trips.
REDUCED FARES AUTO RATES
East 9th Street Pier
Cleveland, Ohio